

NATUR & SKABELSE

Salmesangsprojekt 2022
Svendborg Provsti

NATUR & SKABELSE

Salmesangsprojekt 2022 er udviklet af sognepræsterne Lotte Boas, Torben Poulsen, Annie Løvig-Thomassen og Line Nissen. Lotte Boas er udtrådt af arbejdsgruppen og Thomas Neergaard er nyt medlem.

Billederne er fra pixabay.com

Indspilning af lydfiler: organist Povl Christian Balslev

Projektets hjemmeside: www.salmesvendborg.dk

INDHOLD

Forord og forløb..... 4

SALMER

Op, al den ting, som Gud har gjort..... 6

- Salmegennemgang ved Lotte Boas

Måne og sol..... 9

- Salmegennemgang ved Line Nissen

Vi pløjede og vi så'de..... 11

- Salmegennemgang ved Torben Poulsen

Det dufter lysegrønt af græs..... 14

- Salmegennemgang ved Annie Løvig-Thomassen

Elevopgave om skabelse og natur..... 16

- Samtalekort og skabelsesberetning

FORORD OG FORLØB

Mennesket har altid været afhængig af naturen og af den føde den har skænket fra både dyre- og planteriget. I kolde såvel som varme egne har mennesker henvendt sig med ritualer og ofre, sang og dans til forskellige guddomme og guddommelige kræfter, som bøn forud for jagt og høst, og til tak efter jagt og høst.

I Danmark anno 2022 er mad på bordet næppe noget de fleste skænker den store opmærksomhed og omfatter med takkebøn, sang og dans. Til gengæld er opmærksomheden på naturens og klimaets tilstand blevet skærpet væsentligt over de seneste år. Temperaturen stiger og dyre- og planteliv må vige pladsen eller se deres levesteder forandret. Nogle dyr og planter må helt opgive ævred og forsvinde – uddø – fra jordens overflade. Mennesker må forlade deres hjem, fordi forandringer i klimaet ændrer den natur, de lever i. Naturens værdi og menneskers rolle i forhold til naturen er kommet på dagsordenen.

Når naturen tæmmes, skænker den mennesker mad på bordet, som kan modtages med selvfølgelighed eller taknemmelighed. Men derudover er naturen også vild og utæmmelig og fascinerende i sin vildskab. Hav, himmel, jord og luft kan stadigvæk få de fleste til at forundres og tabe pusten over, hvor stort og underfuldt, levende og kraftfuldt det alt sammen er. I forhold til naturens kræfter og undere, fra himmelrummets uendelighed til vintergækken, der igen og igen kommer frem af jorden, bliver et menneskes og dets magt ganske ubetydelig.

Taknemmelighed, fascination og forundring udtrykkes i mange salmer, hvor Gud prises som skaberen, der står bag naturen og alle dens underværker fra det mindste blad over menneskebarnet til himmellegemerne.

I årets salmesangsprojekt har vi valgt fire salmer, som handler om natur og skabelse.

DDS nr.15 Op, al den ting, som Gud har gjort

DDS nr.13 Måne og sol

DDS nr. 730 Vi pløjede og vi så' de

DDS nr. 725 Det dufter lysegrønt af græs

Alle fire salmer emmer af fascination og taknemmelighed over naturen, som tolkes som Guds værk og Guds gaver. Bag salmerne er den bibelske skabelsesberetnings mytologiske verdensbillede, hvor Gud har skabt alting og sat det på deres rette pladser. Mennesket er også skabt af Gud, men får i den bibelske skabelsesberetning en særstatus i forhold til resten af skaberværket, idet Gud siger, at mennesket skal *herske* over naturen. I en moderne oversættelse er det dog blevet til, at mennesket *skal tage ansvar for* naturen. Hørt med moderne ører er der stor forskel på de to oversættelser og de giver anledning til en diskussion om, hvordan menneskets rolle i naturen er blevet tolket og hvordan den skal tolkes.

FORORD OG FORLØB .....fortsat

Den 27. april vil de klasser, der deltager i Møde med den danske salme blive inviteret i Vor Frue kirke og på Naturama.

På Naturama skal eleverne besøge tre poster:

På den ene post skal de høre den bibelske skabelsesberetning. På den anden post er temaet taknemmelighed, som det kommer til udtryk i salmen "Vi pløjed og vi så'de". På tredje post præsenteres eleverne for salmen "Op, al den ting, som Gud har gjort" og forholdet mellem magt over og ansvar for naturen.

I Vor Frue kirke skal de sammen med to dygtige organister og de andre deltagende klasser lære "Måne og sol" og synge de fire salmer sammen.

Det er ønskværdigt om klasserne har stiftet bekendtskab med salmerne inden den 27. april.

Teksterne fremgår af dette materiale og der er også links til lydfiler, hvor melodierne kan høres.

Der er også mulighed for, at den deltagende lærer tager kontakt til den lokale kirke og beder om at besøge kirken og få hjælp til at lære salmerne inden den 27. april.

Desuden kan klasserne arbejde med opgaven til "Op, al den ting, som Gud har gjort" (s. 8) samt de forslåede samtalekort (s. 16) der knytter sig til skabelsesberetningen (s. 17-18).

OP, AL DEN TING, SOM GUD HAR GJORT

1. Op al den ting, som Gud har gjort,
hans herlighed at prise!
Det mindste, han har skabt, er stort
og kan hans magt bevise.

2. Gik alle konger frem på rad
i deres magt og vælde,
de mægted ej det mindste blad
at sætte på en nælde.

3. Det mindste græs jeg undrer på
i skove og i dale,
hvor skulle jeg den visdom få
om det kun ret at tale!

4. Hvad skal jeg sige, når jeg ser,
at alle skove vrimle,
de mange fuglesving, der sker
op under Herrens himle!

5. Hvad skal jeg sige, når jeg går
blandt blomsterne i enge,
når fuglesangen sammenslår
som tusind harpestreng!

6. Hvad skal jeg sige, når mit sind
i havets dybe grunde
kun dog så lidt han kige ind
og ser så mange munde!

7. Hvad skal jeg sige, når jeg ser,
hvor stjerneflokken blinker,
hvor mildt enhver imod mig ler
og op til himlen vinker!

8. Hvad skal jeg sige, når jeg op
til Gud i ånden farer
og ser den store kæmpetrog
af blide engleskarer!

9. Hvad skal jeg sige? - Mine ord
vil ikke meget sige:
O Gud, hvor er din visdom stor,
din godhed, kraft og rige!

10. Op, stemmer alle folk på jord
med frydetone sammen:
Halleluja, vor Gud er stor!
Og himlen svare: Amen!

*DDS nr. 15
Hans Adolph Brorson 1734
Melodi: Tjekkisk sangbog 1576*

SALMEGENNEMGANG

Denne salme er meget kendt og bruges både til gudstjenester, bryllupper, begravelser, barnedåb og i andre sammenhænge.

Den er skrevet af Brorson i 1734.

Salmen der lovpriser Guds almægtighed ved at fortælle om alt det herlige, Gud har skabt. "Det mindste, han har skabt er stort, og kan hans magt bevise" (DDS 15,1)

Vers 2 er et godt vers at fordybe sig i. Vers to handler om, at selv om alle de mest magtfulde i verden (dronning Margrethe og statsministeren og USA's præsident) arbejdede sammen, så ville de ikke kunne skabe end ikke et blad på en lillebitte plante. Det er et vers, der handler om forskellen på, hvad Gud kan skabe og hvad mennesker kan skabe. Gud kan skabe ex nihilo, som det hedder i kristen sammenhæng. Det betyder, at Gud har skaberkraften i sig og at Gud kan skabe noget af ingenting. Mennesker har også en skaberkraft i sig, men den er anderledes: Vi kan skabe noget ved at omforme det, der allerede er. Salmen er en lovprisning af alt det smukke, Gud har brugt sin skabermagt til at skabe.

Vers 3-8 er lovprisninger af hvor herlig naturen er.

Versene er struktureret, så den syngende og beskuende følger salmeforfatteren igennem forskellige former for natur:

Vers 3 er en lovprisning af skovene og dalene.

Vers 4 er en lovprisning af dyrelivet.

Vers 5 er en lovprisning af engene.

Vers 6 er en lovprisning af havene og al deres liv. Mange har undret siger over, hvad Brorson mon har ment, med de mange munde, han ser i havet. Der er nu nok tale om fiskene, og deres nogle gange ret markante munde.

Vers 7 ser mod himmelen.

Vers 8 ser mod den himmel, der er Guds himmerige og hvor englene og menneskets evige ånd hører til. Også dette er i salmen et eget sted og skabt af Gud.

Alle versene med naturbeskrivelserne er så mætte og præcise i naturbillederne, så den syngende tydeligt ser hvert billede for sit indre blik.

Vers 9 og 10 danner sammen med vers 1 og 2 rammen om salmen og er en lovprisning af Gud for Guds storhed og almagt.

Vers 10 slutter salmen af med "frydetonen", altså menneskets glæde over, at Gud har skabt alt, vi færdes i, så herligt. Menneskets svar på dette er: Halleluja. På hebræisk, som ordet stammer fra, betyder det: Lovpris Gud.

Salmens melodi svarer til salmens tekst. Melodien er enkel, holdt i dur.

En glad og livsglad melodi.

ELEV-OPGAVE TIL SALMEN:

Eleverne kan lave to plancher.

De skal finde billeder i kulørte blade.

På den ene planche opsættes billeder, der hører til overskriften "Skabt af Gud" og på den anden planche opsættes billeder, der hører til overskriften "Skabt af mennesker".

Opgaven kan bruges til at illustrere, at i kristendommen er skabelsestanken den, at Gud er al skaberkrafts og livs ophav, mens mennesker kan skabe af det, der er givet os.

Opgaven kan også bruges til at illustrere, at mennesker har et ansvar for skaberværket og verden, og at vi skal være opmærksomme på, at det vi skaber også er smukt og godt og ansvarligt.

Opgaven kan endvidere bruges til at illustrere, at når mennesker skaber, skaber vi meget forskelligt: Vi kan skabe ting, vi kan skabe kunst, vi skaber verdener for hinanden med vores ord, vi skaber fællesskaber, vi skaber liv.

MÅNE OG SOL

1. Måne og sol,
vand, luft og vind
og blomster og børn
skabte vor Gud.
Himmel og jord,
alting er hans,
Herren vor Gud vil vi takke.
Herre, vi takker dig.
Herre, vi priser dig.
Herre, vi synger dit hellige navn.

2. Jesus, Guds Søn,
levede her
og døde for os,
lever i dag,
ja, han er her,
ja, han er her,
Herren vor Gud vil vi takke.
Herre, vi takker dig.
Herre, vi priser dig.
Herre, vi synger dit hellige navn.

3. Ånden, vor trøst,
levende, varm
og hellig og stærk,
taler om Gud,
bærer os frem
dag efter dag.
Herren vor Gud vil vi takke.
Herre, vi takker dig.
Herre, vi priser dig.
Herre, vi synger dit hellige navn.

DDS nr. 13

Britt G. Hallqvist 1973

Holger Lissner 1978

Melodi: Egil Hovland 1974

SALMEGENNEMGANG

Måne og sol er en meget børnevenlig salme, som har et svensk forlæg. Den er oversat og justeret til det danske sprog af præst og salmedigter Holger Lissner.

Det svenskklingende "Herre, vi synger dit hellige navn" giver ikke særlig god mening på dansk og man fornemmer, at der menes "lovsynger dit hellige navn". Uanset det ikke helt korrekte danske, udtrykkes en syngende glæde over Guds skaberværk, Jesus Kristus og Helligånden.

Salmen er en lovsang, der med treenigheden in mente lovsynger, priser og takker for skaberværket, Guds frelse og det kristne fællesskab.

I kristen forståelse er der kun én Gud. Den Gud, der skabte verden, sådan som vi i mytens sprog kan læse om i Det gamle Testamente. Han er den almægtige skaber, der ikke er begrænset af noget. Alt er hans. Med sit blotte ord, kan han sætte månen på himlen og få vandet til at springe som en kilde. Han kan sætte et blad på en nælde og give mennesker børn at elske og tage vare på. Han kan give, men også tage. Ligesom han kan skænke livet, kan han også nægte mennesker adgang til Edens have. Han kan tage livet væk, så mennesket dør.

Gud er også god og kærlig. Det er den side af ham, der kommer til udtryk i Jesus Kristus, som vi kalder for Guds søn. I Jesus Kristus ser vi, at Gud er kærlig. Han lader Jesus dø og opstå, for at overvinde dødens magt, sådan at døden ikke skal have det sidste ord i menneskers liv.

Helligånden er den side af Gud, der er her lige nu. Helligånden er Guds nærvær på jorden, nu, hvor Jesus er død og opstået og faret til himmels og vi har bygget kirker, som vi samles i for at høre om Gud. Ånden er den, der gør, at vi kan tale om Gud, synge hans navn og tro, at dødens og syndefaldets afstand mellem Gud og mennesker, ikke længere gælder.

VI PLØJED OG VI SÅ'DE

1. Vi pløjed og vi så'de
vor sæd i sorten jord,
så bad vi ham os hjælpe,
som højt i Himlen bor,
og han lod snefald hegne
mod frosten barsk og hård,
han lod det tøj og regne
og varme mildt i vår.
Alle gode gaver
de kommer ovenned,
så tak da Gud, ja, pris dog Gud
for al hans kærlighed!

2. Han er jo den, hvis vilje
opholder alle ting,
han klæder markens lilje
og runder himlens ring,
ham lyder vind og vove,
ham rører ravnes nød,
hvi skulle ej hans småbørn
da og få dagligt brød?
Alle gode gaver
de kommer ovenned,
så tak da Gud, ja, pris dog Gud
for al hans kærlighed!

3. Ja, tak, du kære Fader,
så mild, så rig, så rund,
for korn i hæs og lader,
for godt i allen stund!
Vi kan jo intet give,
som nogen ting er værd,
men tag vort stakkels hjerte,
så ringe som det er!
Alle gode gaver
de kommer ovenned,
så tak da Gud, ja, pris dog Gud
for al hans kærlighed!

DDS nr. 730

Matthias Claudius 1782. Bearbejdet 1800

Jane M. Campbell 1861

Jakob Knudsen 1891

Melodi: J. A. P. Schulz omkring 1800

SALMEGENNEMGANG

“Vi pløjed og vi så´de” er oprindeligt skrevet af Matthias Claudius (1740-1815). Claudius begyndte på både teologi og jura-studiet uden at fuldende det. Herefter levede han af at være sekretær for adelsfolk og journalist og redaktør af blade med finans-nyheder – blandt andre “Der Wandsbecker Bothe” (“Wandsbecker Budbringeren”). Wandsbek ligger lidt øst for Hamburg. I en årrække var han revisor for en bank i Altona.

Claudius havde et større forfatterskab, hvor hans mange digte er bedst kendte. Claudius indførte sine egne digte i “Der Wandsbecker Bothe”, og bladet blev under hans ledelse kendt i hele Tyskland. Over en længere årrække udgav han digtene i samlingen “Sämtliche Werke des Wandsbecker Bothen”. I bind 4 fra 1782 var en fortælling om et bondebryllup, hvor festdeltagerne sang en vekselsang på 16 vers, hvor omkvædet var “Alle gute Gabe...” (“Alle gode gaver...”). Digtet blev skrevet om til en høstsalme på fire vers.

Musiklæreren og forfatteren Jane Montgomery Campbell (1817-1878) gendigtede i 1861 den tyske salme til en engelsk salme på tre vers, “We Plough the Fields and Scatter”. Den engelske salme blev meget populær, og det var den udgave, den danske præst, højskolemand og digter Jakob Knudsen hørte ved en høstgudstjeneste i en engelsk landsbykirke. I 1891 udgav Jakob Knudsen den engelske salme i “Højskolebladet” under titlen “Høstsalme. Oversat fra Engelsk af Jakob Knudsen”.

Salmens fængende melodi er skrevet af den tyske musiker J. A. P. Schulz (1747-1800), der nu er bedst kendt for de melodier, han har sat til Claudius´ digte. Schulz arbejdede nogle år i København og har påvirket dansk musik.

Det er i dag svært at forestille sig en høstgudstjeneste uden salmen “Vi pløjed og vi så´de”. Salmens omkvæd har fået sit eget liv som bordvers eller bordbøn.

SALMEGENNEMGANG.....fortsat

Versgennemgang

Vers 1, linje 9-12: Salmens omkvæd er en gendigtning af Jakobs Brev 1,17, der i nuværende oversættelse lyder "Alle gode og fuldkomne gaver kommer ned fra oven..."

Vers 2, linje 3: han klæder markens lilje: Matthæusevangeliet 6,28-29: "Og hvorfor bekymrer I jer for klæder? Læg mærke til, hvordan markens liljer gror; de arbejder ikke og spinder ikke. Men jeg siger jer: End ikke Salomo i al sin pragt var klædt som en af dem".

Vers 2, linje 3: han runder himlens ring: Gud har skabt himmelhvælvingen, jf. Første Mosebog 1,6-8.

Vers 2, linje 5: ham lyder vind og vove: Storm og bølge adlyder Gud, jf. Matthæusevangeliet 8,23-27, hvor Jesus befaler det oprørte hav at falde til ro.

Vers 2, linje 6: ham rører ravnens nød: Selv de skrigende ravneunger giver Gud føde, jf. Salmernes Bog 147,9.

Vers 3, linje 2: rund: Rundhåndet, gavmild.

Vers 3, linje 3: hæs: Stakke, halmen der er stakket.

Indhold

Matthias Claudius' høstsalme og Jakob Knudsens gendigtning er ganske enkel. Salmen tager udgangspunkt i det indledende markarbejde, hvor der pløjes og sås. Herefter er der ikke så meget andet at gøre end at håbe, at vejret vil arte sig vel, og at kornet vil spire, vokse og modne. Salmen hævder naturligt nok, at det er Gud, der står bag det under. Det kan Gud, fortsætter vers to, og giver en række eksempler fra Bibelen på Guds skaberværk og Guds fortsatte skaben. I vers tre er vi nået til den overståede høst. Kornet er i laderne, og nu er det tid at takke for det, der er kommet ovenned.

Claudius, der arbejdede som finansjournalist og revisor, kan godt se, at regnestykket ikke hænger sammen. Overfor Gud, der har givet os livet, og som opretholder livet, er vores tak ikke meget at gengælde med. Vort stakkels, ringe hjerte – altså den tro, der viser sig i taknemmeligheden over høstens under – er en ringe modydelse, men det er, hvad mennesker har at give.

DET DUFTER LYSEGRØNT AF GRÆS

1. Det dufter lysegrønt af græs
i grøft og mark og enge.
Og vinden kysser klit og næs
og reder urtesenge.
Guds sol går ind
i krop og sind,
forkynder, at nu kommer
en varm og lys skærsommer.

2. Hør fugletungers tusindfryd
fra morgen og til aften!
De kappes om at give lyd,
der priser skaberkraften.
Hvert kim og kryb
i jordens dyb
en livsfryd i sig mærker
så høj som himlens lærker.

3. Se, blomsterflorets farvepragt
gør alle ord forlegne.
Kong Salomon i kroningsdragt
misundeligt må blegne!
Alt smukt, vi ved,
al kærlighed,
den mindste fugl og lilje
er, Gud, din skabervilje.

4. Ja, du gør alting nyt på jord,
en sommer rig på nåde.
Men klarest lyser dog dit Ord
af kærlighedens gåde.
Alt kød må dø,
hver blomst blir hø.
Når vissentørt står floret,
da blomstrer evigt Ordet.

5. Ja, Jesus Kristus er det Ord,
der skaber liv af døde,
så ny blir himmel, ny blir jord,
en verden grøn af grøde.
Kom, Jesus, snart,
og gør det klart:
den morgenstund, du kommer,
da gryr en evig sommer.

DDS nr. 725

Carl David af Wirsén 1889

Johannes Johansen 1985-1996

Melodi: Waldemar Åhlén 1933

SALMEGENNEMGANG

Salmen "Det dufter lysegrønt af græs" er på få år blevet en af de mest elskede salmer i salmebogen, hvilket ikke mindst skyldes den forførende svenske melodi.

Salmen blev i Danmark opdaget af salmedigteren biskop Johannes Johansen i Helsingør (1925-2012), som i flere omgange har arbejdet på at sætte danske ord på melodien. Salmen begynder med at beskrive de sanseindtryk, der i naturen hører sommertiden til. Det er duften af nyslået græs, fornemmelsen af den lune sommervind, der kærtegner landskabet, og solen, som varmer og lyser og dermed forkynder, at sommeren er på vej.

I Danmark er den både en elsket sommersalme, en hyldest til skaberværket og en påmindelse om forgængelighed og opstandelse. Samtidig er det også en forårssalme, som tydeligt markerer forbindelsen mellem det nye liv, der spirer frem i foråret og Kristus, foråret som en lille opstandelse.

Man skal lægge mærke til fuglesangen, som Johannes Johansen ligesom andre digtere hører som en lovprisning. Det samme gælder blomsterne, som med al deres farvepragt leder tankerne hen på, at der må være en skaber, som er årsag til al denne herlighed, som vi hører og ser og fornemmer med alle vore sanser. Men vi ved også, at det alt sammen er foreløbigt. Sommerens blomsterflor forsvinder og dør. Alligevel er alt det liv, der er om sommeren, et vidnesbyrd om Gud, som har magt til at gøre alting nyt i naturen og dermed også magt til at forny det liv, som vi selv lever. Denne fornyelse finder sted, når vi hører og tror det, der forkyndes for os som Guds ord i evangeliet om Jesus Kristus, som gør det klart for os, at Gud er kærlighed. Salmen udtrykker også taknemmeligheden for vort eget liv i en bøn om, at det Guds ord, som gør alting nyt, også vil forny sommeren ved at åbne udsigten til en evig sommer til afløsning for den midlertidige sommer, vi nu oplever, når vi iagttager livet i naturen og det liv, som vi selv lever.

Digteren omfatter landets natur i et par linjer

Vers 1: Her er vi i den danske forsommer og på landet, hvor det dufter "lysegrønt af græs" – vi får duft af juniengen i næsen, hvad enten græsset skal ædes grønt eller tørre til hø. Det lykkes for digteren at omfatte så at sige al landets natur i et par linjer.

Vers 2: Her beskrives "en livsfryd ... så høj som himlens lærker".

Vers 3: Der henvises i vers tre til fuglene og liljerne (Matt 6, 26-30) og også til kong Salomon (Luk 12,27).

Vers 4: Her er naturen natur i al sin skønhed og samtidig et vidnesbyrd om skabens under og skaberens kærlighed til sin skabning. Men sommerens lysende skønhed er forgængelig.

Salmen slutter med forkyndelsen af Jesus Kristus som det Guds Ord, der alene har evighed. Han gør vort jordiske liv nyt. Men med Jesus Kristus, Guds evige ord, er der peget ud over vores forgængelige liv og frem mod en ny skabelse, hvor der "gryr en evig sommer".

ELEVOPGAVE OM SKABELSE OG NATUR

Eleverne skal gå sammen i grupper (2-4 personer), som får et ark med samtalekort, som klippes ud. I gruppen skiftes de til at trække et kort, læse det højt og samtale med hinanden om svarene.

Den bibelske skabelsesberetning kan evt. læses først for klassen. Dog vil de stifte nærmere bekendtskab med beretningen den 27. april på Naturama.

Samtalen om kortenes spørgsmål kan også føres i plenum.

Samtalekort:

<p>Nævn 5 ting, som du synes er natur.</p> <p><i>Hvordan behandler du de fem ting? Hvordan behandler du i det hele taget naturen?</i></p>	<p>Fuck dig. Fede nar. Jeg hader dig. Dø! Idiot.</p> <p><i>Hvad er det værste, man kan sige til et andet menneske?</i></p>	<p>Kender du teorien om Big Bang?</p> <p><i>Hvad går den ud på?</i></p>
<p>Kan du skabe noget?</p> <p><i>Hvad?</i></p>	<p>Hvad er forskellen på at "herske over naturen" og på at "tage ansvar for naturen"?</p>	<p>Når forældre får et barn, siger de, at de har fået et barn</p> <p><i>Hvorfor siger de ikke, at de har skabt et barn?</i></p>
<p>Jeg elsker dig. Vil du være med? Skat. Du er dejlig.</p> <p><i>Hvad er det bedste, man kan sige til et andet menneske?</i></p>	<p><i>Hvordan tror du, at verden blev til?</i></p>	<p>Er der noget, der er ens for alle mennesker?</p> <p><i>Hvad?</i></p>
<p>Hvem er jeg?</p> <p><i>Beskriv dig selv</i></p>	<p>Dit sprog. Dit køn. Dit navn. Din nationalitet. Din tro. Dit humør. Din samvittighed. Dine forældre. Dine venner. Dit udseende. Din viden.</p> <p><i>Hvor meget af det, har du selv valgt?</i></p>	

SKABELSESBERETNINGEN

1. Mosebog kapitel 1, vers 1-31 og kapitel 2, vers 1-4

I begyndelsen skabte Gud himlen og jorden.

Jorden var dengang tomhed og øde, der var mørke over urdybet, og Guds ånd svævede over vandene.

Gud sagde: »Der skal være lys!« Og der blev lys. Gud så, at lyset var godt, og Gud skilte lyset fra mørket. Gud kaldte lyset dag, og mørket kaldte han nat. Så blev det aften, og det blev morgen, første dag.

Gud sagde: »Der skal være en hvælving i vandene; den skal skille vandene!« Og det skete; Gud skabte hvælvingen, som skilte vandet under hvælvingen fra vandet over hvælvingen. Gud kaldte hvælvingen himmel. Så blev det aften, og det blev morgen, anden dag.

Gud sagde: »Vandet under himlen skal samle sig på ét sted, så det tørre land kommer til syne!« Og det skete. Gud kaldte det tørre land jord, og det sted, hvor vandet samlede sig, kaldte han hav. Gud så, at det var godt.

Gud sagde: »Jorden skal grønnes: Planter, der sætter frø, og alle slags frugttræer, der bærer frugt med kerne, skal være på jorden.« Og det skete; jorden frembragte grønt, alle slags planter, der sætter frø, og alle slags træer, der bærer frugt med kerne. Gud så, at det var godt. Så blev det aften, og det blev morgen, tredje dag.

Gud sagde: »Der skal være lys på himmelhvælvingen til at skille dag fra nat. De skal tjene som tegn til at fastsætte festtider, dage og år, og de skal være lys på himmelhvælvingen til at oplyse jorden!« Og det skete; Gud skabte de to store lys, det største til at herske om dagen, det mindste til at herske om natten, og stjernerne. Gud satte dem på himmelhvælvingen til at oplyse jorden, til at herske om dagen og om natten og til at skille lys fra mørke. Gud så, at det var godt. Så blev det aften, og det blev morgen, fjerde dag.

Gud sagde: »Vandet skal vrimle med levende væsener, og fugle skal flyve over jorden oppe under himmelhvælvingen!« Og det skete; Gud skabte de store havdyr og alle slags levende væsener, der rører sig og vrimler i vandet, og alle slags vingede fugle. Gud så, at det var godt. Og Gud velsignede dem og sagde: »Bliv frugtbare og talrige, og opfyld vandet i havene! Og fuglene skal blive talrige på jorden!« Så blev det aften, og det blev morgen, femte dag.

Gud sagde: »Jorden skal frembringe alle slags levende væsener, kvæg, krybdyr og alle slags vilde dyr!« Og det skete; Gud skabte alle slags vilde dyr, alle slags kvæg og alle slags krybdyr. Gud så, at det var godt.

SKABELSESBERETNINGEN.....fortsat

Gud sagde: »Lad os skabe mennesker i vort billede, så de ligner os! De skal herske over havets fisk, himlens fugle, kvæget, alle de vilde dyr og alle krybdyr, der kryber på jorden.« Gud skabte mennesket i sit billede; i Guds billede skabte han det, som mand og kvinde skabte han dem. Og Gud velsignede dem og sagde til dem: »Bliv frugtbare og talrige, opfyld jorden, og underlæg jer den; hersk over havets fisk, himlens fugle og alle dyr, der rører sig på jorden!« Gud sagde: »Nu giver jeg jer alle planter, der sætter frø, på hele jorden og alle træer, der bærer frugt med kerne. Dem skal I have til føde. Til alle de vilde dyr og til alle himlens fugle, ja, til alt levende, der rører sig på jorden, giver jeg alle grønne planter som føde.« Og det skete. Gud så alt, hvad han havde skabt, og han så, hvor godt det var. Så blev det aften, og det blev morgen, den sjette dag.

Således blev himlen og jorden og hele himlens hær fuldendt. På den syvende dag var Gud færdig med det arbejde, han havde udført, og på den syvende dag hvilede han efter alt det arbejde, han havde udført. Gud velsignede den syvende dag og helligede den, for på den dag hvilede han efter alt det arbejde, han havde udført, da han skabte.

Det var himlens og jordens skabelseshistorie.

Sådan lyder den autoriserede udgave af Bibelens skabelsesberetning.

Skabelsen tager en uge. 6 dage til at skabe og 1 dag til hvile. Skabelsesberetningen er en myte. Det vil sige, at vi ikke kan sige, at den er sand, ligesom vi kan sige, at det er sandt, at $2 + 2$ er 4. En myte forklarer, hvordan alt det som er vilkår, er blevet til. Lys og mørke, himmel og jord, dyrene og menneskene. Myten forklarer, hvorfor vi har syv dage i en uge og hvorfor vi har brug for at hvile os. Myten forklarer rytmen, hvor nat bliver til dag og til nat igen. Myten fortæller om tiden. Der er en begyndelse for verden. Og når der er en begyndelse, er der også en afslutning. Myten giver ting betydning. For eksempel er der et omkvæd efter hver skabelsesdag: "Gud så, at det var godt". Mennesket skabes til sidst, som kronen på værket. Mennesket skabes i Guds billede – så det ligner Gud. De får en særlig rolle. De skal herske over naturen. Der kom en ny oversættelse af Bibelen i 2020, hvor man oversatte den til nudansk. I den bruger man et andet udtryk. Der står, at mennesket skal tage ansvar for naturen.